

Aan de gemeenteraad

Geachte leden,

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Heden hebben wij besloten om de Erfgoedagenda Rotterdam 2023 – 2027 met de daarin beschreven uitwerking van de ambities tot en met 2027 vast te stellen.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

In het coalitieakkoord 'Eén stad' wordt het belang van het behoud van cultureel erfgoed benoemd.

Toelichting:

De Erfgoedagenda Rotterdam is in 2016 vastgesteld met een daaraan verbonden uitvoeringsprogramma tot en met 2020. In deze Erfgoedagenda staat het beleid voor het Rotterdamse gebouwde en aangelegde erfgoed beschreven. Dergelijk beleid bestaat al sinds 1986, maar is in de Erfgoedagenda voorzien van een geactualiseerd uitvoeringsprogramma, onderverdeeld in drie programmalijnen.

De Erfgoedagenda Rotterdam is nu geactualiseerd. De inleiding en het uitvoeringsprogramma zijn vernieuwd op basis van het maatschappelijke debat over erfgoed, concrete vragen van de gemeenteraad en (landelijke) trends op het gebied van het gebouwde en aangelegde erfgoed.

Er is bewust voor gekozen om hierbij de opzet van de vorige versie grotendeels te handhaven. Het uitvoeringsprogramma heeft een looptijd tot en met 2027.

Terugblik

Met de Erfgoedagenda is sinds 2016 veel bereikt. Zo zijn er in de periode tussen 2017 en 2022 zo'n 140 objecten aangewezen als gemeentelijke monument en is er een inhaalslag gemaakt met Cultuurhistorische Verkenningen ten behoeve van gebiedsontwikkelingen en bestemmingsplannen. Er heeft uitvoerig begeleiding plaatsgevonden van transformaties en restauraties van grote en kleinere monumenten en er zijn in het kader daarvan omgevingsvergunningen verleend.

In deze periode is ook gestart met de Aanpak Religieus Erfgoed en met het onderzoek naar de schoolgebouwen van Rotterdam. Met de uitgegeven serie Erfgoedboekjes, de inhoudelijke samenwerking met het Platform Wederopbouw Rotterdam, Stadsherstel Historisch Rotterdam nv en de Stichting Open Monumentendag, alsmede de publieksbijeenkomst over de jongste architectuur in samenwerking met het Post 65 Netwerk Rotterdam en de manifestatie Heilige Huisjes, beide tijdens de Rotterdam Architectuur Maand 2022, krijgt het erfgoedbeleid steeds meer exposure en zijn er diverse duurzame samenwerkingsverbanden in de stad ontstaan. Terugblikkend op die resultaten vraagt dat om een voortzetting van het onderliggende verhaal over de betekenis van erfgoed en de programmalijnen zoals die in 2016 zijn neergezet, aangescherpt met actuele accenten.

Opzet Erfgoedagenda en uitvoeringsagenda 2023-2027

De Erfgoedagenda Rotterdam speelt in op de hernieuwde aandacht voor het erfgoed en zet met een vernieuwde uitvoeringsagenda in op actuele onderwerpen en vragen vanuit de samenleving. In de afgelopen jaren vormde het cultuurhistorisch erfgoed en het beleid hiervoor, nadrukkelijk onderdeel van het gesprek over de toekomst van de stad. Mede dankzij de door uw raad en ons college uitgesproken ambities over de omgang met het gebouwde en aangelegde erfgoed, wordt dit steeds vaker het vertrekpunt bij de ontwikkeling van de stad. In de Erfgoedagenda Rotterdam geven we aan hoe er met het gebouwde en aangelegde erfgoed van de stad wordt omgegaan. De geactualiseerde Erfgoedagenda sluit goed aan op de vorige versie.

Een stad van de toekomst is een stad met een verleden. Een verleden dat als inspiratiebron en aanjager kan dienen bij het werken aan een betere toekomst. Het gaat daarbij lang niet altijd meer over het wettelijk beschermde erfgoed, maar steeds vaker ook over gebouwen of complexen zonder enige formele status, waardoor de Rotterdammer om allerlei redenen (emotionele) waarden aan worden toegekend. En waarover het gesprek meestal pas ontstaat als het voortbestaan van deze gebouwen of complexen in het geding is. Daarnaast staat het monument ook niet meer op zichzelf, maar is het verankerd in haar omgeving, die om allerlei redenen sterk in verandering is. De stad groeit, het klimaat verandert ongekend snel en energiebronnen moeten worden aangepast. Ook het erfgoed heeft bewezen dat het zich in veranderende tijden uitstekend kan aanpassen.

Nieuw in de opbouw van de Erfgoedagenda 2023-2027 is de beschrijving van de formele instrumenten die de gemeente in het kader van de erfgoedzorg tot haar beschikking heeft en in kan zetten om erfgoed goed te borgen en de discussies over verandering en ontwikkeling te kunnen voeren en sturen. Verder zijn er verspreid over de tekst een aantal kaders ingevoegd, waarin een korte toelichting wordt gegeven op een aantal begrippen die van belang zijn in het kader van deze Erfgoedagenda Rotterdam.

Het voortbouwen op erfgoed en de bestaande kwaliteiten van de stad vormt in de in december vastgestelde Omgevingsvisie Rotterdam één van de drie principes van de 'goede groei' waarop alle toekomstige ontwikkelingen gebaseerd moeten zijn. Het beleid rondom het gebouwde en aangelegde erfgoed vormt een rode draad bij de ontwikkeling van de stad en de continuïteit ervan wordt zo geborgd.

De uitvoeringsagenda bevat een breed palet aan projecten, waarbij enerzijds wordt doorgewerkt vanuit het bestaande wettelijk instrumentarium, maar waarin anderzijds ook op de Rotterdamse situatie toegesneden projecten worden opgevoerd. Ze zijn samengebracht in drie programmalijnen:

- A. bescherming en instandhouding gebouwd erfgoed;
- B. geschiedenis in beeld: kennisontwikkeling gebouwd erfgoed;
- C. het vertelde verhaal: kennisoverdracht gebouwd erfgoed.

De onder de drie thema's opgevoerde projecten vertonen onderlinge samenhang en hebben tot doel het verder in kaart brengen van het erfgoed, de bescherming ervan, het vergroten van kennis en draagvlak, het nastreven van goede instandhouding en het stimuleren van het inzetten van erfgoed als aanjager bij transformaties en gebiedsontwikkelingen.

In de programmalijn "bescherming en instandhouding" ligt de basis voor de Erfgoedagenda Rotterdam. Deze programmalijn is vooral gericht op de wettelijke taken zoals het beschermen van waardevolle gebouwen, de vergunningverlening en instandhouding ten aanzien van beschermde monumenten en stadsgezichten. Als aanvulling op de wettelijke taken, wordt in de programmalijnen 'Kennisontwikkeling' en 'Kennisoverdracht' nader ingegaan op de verschillende projecten voor de komende periode. Daarbij wordt enerzijds ingezet op het voortzetten van de lopende programma's, zoals die met betrekking op religieuze gebouwen, schoolgebouwen en de borging van het gebouwde en aangelegde erfgoed in bestemmingsplannen. Maar er zijn ook nieuwe onderdelen toegevoegd, zoals de thematische onderzoeken naar de architectuur vanaf 1965 en naar sociale woningbouw. Ook is er nadrukkelijk aandacht voor de communicatie over het erfgoed in de stad en het creëren van bewustwording en draagvlak, zowel binnen als buiten de organisatie. Onderdeel van dat laatste is ook het opzetten van een Erfgoednetwerk Rotterdam.

Met deze op dynamiek gerichte Erfgoedagenda kan ons college blijvend de dialoog voeren over het cultuurhistorisch besef in Rotterdam. Inspelend op veranderingen kunnen de programmalijnen periodiek worden geactualiseerd, verbreed en vernieuwd waarbij het vanzelfsprekend wordt geacht dat daarbij rekening wordt gehouden de beschikbaarheid van capaciteit en middelen.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

De Erfgoedagenda Rotterdam betreft een actualisatie van het bestaande beleid. De uitvoeringsagenda bevat een specificatie van de uit te voeren activiteiten tot 2027. De activiteiten zijn gebaseerd op het huidige beschikbare budget voor de beleidstaken van bureau monumenten en cultuurhistorie.

Bij het actualiseren van de Erfgoedagenda Rotterdam en de projecten van de uitvoeringsagenda staan geen wettelijke taken ter discussie. Het betreft een voortzetting en specificatie van staand beleid van de gemeente Rotterdam op het gebied van het gebouwd en aangelegd erfgoed.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

V.J.M. Roozen

De burgemeester,

A. Aboutaleb

Bijlage(n):

1. Erfgoedagenda Rotterdam en uitvoeringsagenda 2023-2027